

GENOOTSCHAP
NEDERLAND - ARUBA

NIEUWSBRIEF 4 / JULI 2020

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

De relatie Nederland-Aruba en de onderhandelingen over de voorwaarden voor financiële steunverlening staan ook in deze Nieuwsbrief van ons Genootschap centraal. In een positieve, maar kritische achtergrondbeschouwing schrijft Eddy Paris over de dwangpositie waarin Aruba terecht kwam door de classificatie 'hoogst geheim' van het Nederlandse eisenpakket. 'De Arubaanse regering werd daardoor niet in staat gesteld om haar autonome parlement, de Raad van Advies en andere stakeholders te raadplegen'. Paris vertrouwt erop dat er een compromis wordt gesloten. 'Of, beter nog, synergie wordt bereikt'.

Dan de langverwachte lezing door professor Raymond Gradus, voorzitter van o.m. het College Aruba financieel toezicht. Hij spreekt ons digitaal toe op 1 september. De uitnodiging kunt u binnenkort verwachten.

Tot slot komt het commentaar in dagblad Trouw ter sprake over de 'niet-werkende relatie' met de Antillen. 'Tien jaar na de historische staatkundige vernieuwing is de trieste balans dat de relatieproblemen zijn gebleven en dat het op deze manier niet gaat'.

Ik wens u veel leesplezier. Het ga u goed!

Namens het bestuur van het Genootschap Nederland-Aruba

Nico van Grieken

Voorzitter

= = = = = = = = = =

- Eddy Paris, EU-vertegenwoordiger van het Kabinet van Aruba over de Nederlands-Arubaanse steunonderhandelingen: 'Ons beleid verdient lof, geen reprimande'
- Professor Raymond Gradus, voorzitter College Aruba financieel toezicht, houdt op 1 september digitale lezing voor het Genootschap Nederland-Aruba
- Groningse hoogleraar Gerhard Hoogers over hervormingseisen: 'Nederland op de rand van wat kan'
- Commentaar Trouw: 'Zoeken naar aangepaste staatkundige constructie voor harmonieuzer koninkrijksrelaties'

* * *

Vertrouwen is het sleutelwoord

De spanning over de uitkomst van de onderhandelingen tussen Aruba en Nederland over de voorwaarden voor verdere financiële steun is groot. Eddy Paris, EU-vertegenwoordiger in Brussel van het Kabinet van Aruba, is positief gestemd. In onderstaande beschouwing voor het Genootschap Nederland-Aruba schrijft hij: 'Uiteindelijk wordt er een compromis gesloten. Of wordt, beter nog, synergie bereikt'. Paris is dankbaar voor de Nederlandse

hulp, maar hij is ook kritisch. Het beleid van het kabinet Wever-Croes is verstandig en verdient lof, geen reprimande'. Over een onaangename verrassing, 'hoogst geheim' en betere communicatie.

Eddy Paris, EU-vertegenwoordiger Aruba

Taal is de essentie van diplomatie. Geen cliché, maar fundamentele en wijze woorden. De culturele antropologie heeft ons geleerd dat wanneer je diepgaande kennis van een land en zijn bevolking wil vergaren, je op zijn minst de taal zou moeten spreken. Alleen dan kan er een heel nieuw spectrum aan begrip en ontvankelijke communicatie ontstaan voor beide partijen.

Leesplankje

Als EU-vertegenwoordiger van Aruba heb ik meermalen mogen ervaren hoe mijn Franse tijdgenoten afstand nemen van hun nationale trots, de Franse taal, in een nobele poging tot een meer productieve samenwerking in een gemeenschappelijke taal: het Engels. Idem dito de Denen. Van onze Arubaanse zijde geldt dat wij niet alleen de enorm lastige Nederlandse taal hebben moeten leren, beginnend op de lagere school met het leesplankje - Aap, Noot, Mies, Wim, Zus en Jet – maar dat wij ook geacht waren de treinafstand te kennen van Grootgragtegat tot Wallepoepersland.

Onnodig te zeggen dat het niet alleen fonetisch erg lastig voor ons is om al die G's uit te spreken, maar dat wij ook 9.000 km van Nederland af woonden en nooit eerder van al die steden en dorpen hadden gehoord. Bovendien, wij hebben niet eens treinen! Doe daar nog eens een ingeburgerde vooringenomenheid - met dank aan wat overgebleven aspecten van kolonialisme - bovenop en er ontstaat, spijtig genoeg, een contraproductief recept voor wantrouwen en non-communicatie. Onnodige politieke wijvingen en een verminderde kans om een beoogde consensus te bereiken zijn het gevolg.

De ernstige gevolgen die de COVID-19 crisis op onze economie heeft, met name in de toeristische sector, is welbekend bij de Nederlandse regering en politiek Den Haag. Lang voor deze crisis begon en ook lang voordat Aruba enige financiële ondersteuning aan politiek Den Haag had gevraagd, initieerde de huidige regering van Aruba (GOA) zelf, proactief, structurele kostenbesparende plannen. Vervolgens heeft de GOA voldaan aan bijna alle door 'Den Haag' gestelde voorwaarden omtrent hervorming en andere gerelateerde zaken, in ruil voor twee bulletteningen ter vermindering van ons enorme financiële tekort.

Verraderlijk en niet-transparant

Uiteraard zijn wij erg dankbaar deze financiële steun te hebben mogen ontvangen. Een unicum sinds Aruba in 1986 de Status Aparte verkreeg. Voor alle duidelijkheid: tot begin 2020 was onze schuld in 'Haagse' boeken minder dan € 5 miljoen (wat gelijk staat aan bijvoorbeeld een familievilla in Wassenaar). Niettemin werden wij in het licht van de derde leningentranche, die was gepland voor de maand juli 2020, onaangenaam verrast door wat wij beschouwen als een verraderlijke en niet-transparante benadering door politiek Den Haag.

De Nederlandse regering gaf de GOA slechts 4 dagen om een 218 pagina's tellend document met 18 draconische voorwaarden te lezen en te beoordelen. Deze voorwaarden dienden binnen diezelfde vier dagen - 'conditio sine qua non' - te worden geaccepteerd. Voorts werd de Arubaanse regering niet in staat gesteld om haar autonome parlement, de Raad van Advies en andere stakeholders te raadplegen, omdat het hele pakket geclassificeerd was als 'hoogst geheim'.

Daarnaast had Den Haag de voorwaarden niet alleen beperkt tot het toezicht op de geavanceerde hulpfondsen. Aruba was/is ook verplicht afstand te doen van een aantal bevoegdheden die, zoals vastgelegd in Arubaanse wetgeving, de GOA toebehoren.

De voorwaarden houden in dat onze 'authorities' bij decreet moeten worden ingetrokken en moeten worden overgedragen aan drie individuele personen, die zijn aangewezen door Nederlandse ambtenaren.

De Arubaanse bevolking heeft noch de mogelijkheid om daartegen in beroep te gaan, noch hebben gekozen Statenleden de gelegenheid zich te verweren tegen alle besluiten die de door politiek Den Haag voorgestelde zelfstandig opererende Caribische Hervormingsentiteit (CHE) kan nemen.

Lof, geen reprimande

De GOA en 'Den Haag' zijn nog steeds in de onderhandelingsfase. Ik ben er positief gestemd over. Uiteindelijk wordt er een compromis gesloten. Of, beter nog, wordt er synergie bereikt. De huidige GOA, onder leiding van mevrouw Evelyn Wever-Croes, van origine een fiscaal advocaat, heeft in de afgelopen 2,5 jaar stabiele, fiscale discipline getoond. Voorbeeld: net vóór de pandemie boog haar kabinet een geërfd tekort van meer dan Afl. 400 miljoen (ca. € 200 miljoen) op verantwoorde wijze om tot een overschot van ongeveer Afl. 50 miljoen (ca. € 25 miljoen). Zulk verstandig beleid verdient lof, geen reprimande.

Moeilijk te verteren is ook dat een 'vis-à-vis' met Aruba over de recente benadering van Den Haag categorisch werd afgewezen. Na het bliksembezoek van premier Wever-Croes, afgelopen week aan Den Haag, heeft BZK-staatssecretaris Raymond Knops echter publiekelijk erkend dat het niet een kwestie is van een 'one-size-fits-all'. Immers, '[...] tot aan COVID-19 is de huidige regering van Aruba echt alle gemaakte afspraken nagekomen!'

Redelijke supervisie

Politiek Den Haag had waarschijnlijk verwacht dat, nu de bevolking van Aruba in nood is vanwege de COVID-19 crisis, zij zich gemakkelijk zou neerleggen bij deze 'détournement de pouvoir'. Overbodig te zeggen dat de GOA uiteraard niet vrijwillig kan instemmen met de gestelde voorwaarden.

Wij zijn niet tegen enige supervisie van onze EU-lidstaat Nederland, integendeel. Maar die dient wel redelijk te zijn, inclusief, op zijn minst, de benoeming van een lokale professional in deze

trojka. De Caribische Hervormingsentiteit moet bovendien te allen tijde ondergeschikt zijn en blijven aan onze autonome wetgeving.

Tot slot: hoe kunnen we onze communicatie en medewerking in dit uiterst complexe speelveld tussen een ‘oude’ (Europese) natie en een nog steeds relatief erg jong Aruba verbeteren? Naar mijn mening ligt het antwoord verborgen in het woord ‘VERTROUWEN’.

Vertrouwen betekent het respecteren van elkaars soevereiniteit. Het geeft de bereidheid weer om compromissen te sluiten. Het houdt in dat we de verschillen in elkaars werkwijze erkennen, alsook dat partijen toegeven fouten te hebben gemaakt, zoals het gefaalde CAft (College Aruba financieel toezicht). Uiteindelijk delen wij allen dezelfde ambitie: de (weder)opbouw van een duurzame economie van beide landen voor een beter welzijn van onze burgers.

* * *

Lezing door professor Gradus, Voorzitter College Aruba financieel toezicht

Professor Raymond Gradus, sinds juli 2017 o.m. voorzitter van het College Aruba financieel toezicht, houdt op dinsdag 1 september een lezing voor het Genootschap Nederland-Aruba.

De lezing gaat over de overheidsfinanciën van Aruba en het financieel toezicht. Hij zal o.m. ook ingaan op de financieel-economische situatie en het toezicht in Aruba.

Raymond Gradus

In verband met de voorzorgsmaatregelen in verband met COVID-19 is besloten tot het houden van een digitale bijeenkomst. De lezing zal duren van 19.30 tot 20.30 uur.

De uitnodiging met het programma en de noodzakelijke inlog- en aanmeldingsgegevens ontvangt u een dezer dagen.

* * *

Groningse hoogleraar Gerhard Hoogers: ‘Nederlandse voorstellen op de rand van wat kan’

Door het in tijden van grote crisis onder druk zetten van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten is de juridische gelijkwaardigheid soms ver te zoeken. Dat zei Gerhard Hoogers, hoogleraar Staatsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, onlangs op NPO Radio 1. Ook Caribisch Netwerk publiceerde zijn uitspraken.

De uitzending ging met name over de eisen die Nederland de drie Caribische landen stelt. De Groningse hoogleraar vond dat Nederland zich moet houden aan het Statuut. ‘Nederland doet voorstellen die echt op z’n minst op de rand komen van wat kan’.

Het Statuut staat boven de grondwet, benadrukte hij. ‘Het beschrijft hoe we met elkaar moeten omgaan, dat de eilanden zelfbeschikking hebben en op welke manier we kunnen samenwerken in het Koninkrijk’.

Bij de zeggenschap die Nederland eist, wees hij erop dat de eilanden ook vakbonden en cao’s hebben waaraan ze zijn gebonden. Zo’n eis zou in Nederland ondenkbaar zijn, gaf hij aan. ‘Het zou Rutte de kop kosten’. Ook refereerde hij aan de brief van de Arubaanse premier Evelyn Wever-Croes aan Mark Rutte over de ‘verstikkende nekklem’ waarin het Nederlandse kabinet Aruba houdt. Zij doelde o.m. op de Nederlandse autoriteit die de leningen en projecten van de eilanden zeven jaar lang gaat beheren.

Hoogers: ‘Veel financiële autonomie blijft er niet over als dit instituut ook gaat over onderwijs en sociale voorzieningen van de eilanden. Er moeten minstens ook vertegenwoordigers in zitten van de eilanden, niet alleen van Nederland’.

Minister-president Wever-Croes gaf elders in de media aan erop te vertrouwen dat Nederland en Aruba dankzij haar gesprekken met staatssecretaris Knops en minister van Financiën Hoekstra voldoende ruimte hebben om eruit te komen.

* * *

‘Zoeken naar een aangepaste staatkundige constructie voor harmonieuzer koninkrijksrelaties’

De relatie met de Antillen werkt niet, aldus dagblad Trouw in zijn commentaar van vrijdag 10 juli 2020. ‘De ingewikkelde constructie waarmee Nederland en de Antillen aan elkaar zijn verknoopt, plus de telkens opborrelende meningsverschillen tussen politici hier en op de eilanden, belemmeren opnieuw het aanpakken van een serieuze noodsituatie in het Caribische deel van het koninkrijk’.

Aanleiding voor het commentaar was het overleg die dag in de Rijksministerraad over de diepe crisis waarin Aruba, Curaçao en Sint-Maarten door COVID-19 terecht zijn gekomen. De krant schrijft dat de ‘niet onredelijke eisen’ van staatssecretaris Knops naar ‘Haags misbruik van het moment rieken’. De eilanden kunnen geen kant op, vindt de krant.

Los van de oplossing van de financiële problemen stelt Trouw dat de huidige verhoudingen in het Koninkrijk niet werken. ‘Tien jaar na de historische staatkundige vernieuwing is de trieste balans dat de relatieproblemen zijn gebleven en dat het op deze manier niet gaat’.

[...] Er kan op z’n minst worden gezocht naar een aangepaste staatkundige constructie waarin harmonieuzere koninkrijksrelaties mogelijk zijn’. Het lijkt de commentator geen gek idee om een gezamenlijke commissie uit beide delen van het koninkrijk te laten nadenken hoe een relatie die al tien jaar niet werkt een nieuwe vorm kan krijgen’.

* * * * *